

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO
„DĖL EUROPOS SĄJUNGOS DUOMENŲ AKTO ĮGYVENDINIMO“ PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto įstatymo projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ekonomikos ir inovacijų ministerija) kartu su Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – RRT) parengė Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl Europos Sąjungos Duomenų akto įgyvendinimo“ projektą (toliau – Įstatymo projektas) siekiant įgyvendinti 2023 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2023/2854 dėl suderintų sąžiningos prieigos prie duomenų ir jų naudojimo taisyklių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/2394 ir Direktyva (ES) 2020/1828 (Duomenų aktas) (toliau – Reglamentas [\(ES\) 2023/2854](#)). Įstatymo projekte įtvirtinamos nuostatos dėl Reglamento (ES) 2023/2854 taikymo ir vykdymo užtikrinimo Lietuvoje, Reglamentą (ES) 2023/2854 įgyvendinančios RRT įgaliojimai ir funkcijos, skundų nagrinėjimo ir tyrimo dėl galimų Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų atlikimo tvarka, atsakomybės už Reglamento (ES) 2023/2854 ir šio Įstatymo projekto pažeidimus ir Lietuvos Respublikoje įsisteigusią subjektų, siekiančių ne teismo tvarka spręsti ginčus, nurodytus Reglamento [\(ES\) 2023/2854](#) 10 straipsnio 1 ir 4 dalyse sertifikavimo tvarkos klausimai.

Reglamento (ES) 2023/2854 tikslas – nustatyti, kas gali naudoti ir valdyti prie interneto prijungtų produktų (toliau – daiktų interneto) Europos Sąjungoje (toliau – ES) sugeneruotus duomenis ir turėti prieigą prie jų visuose ekonomikos sektoriuose. Reglamentas (ES) 2023/2854 numato užtikrinti teisingumą skaitmeninėje aplinkoje, skatinti konkurencingą duomenų rinką, suteikti galimybių diegti duomenimis grindžiamas inovacijas ir užtikrinti, kad vartotojai ir įmonės galėtų daug daugiau kontroliuoti, ką galima daryti su jų duomenimis, ir kas gali turėti prieigą prie jų ir kokiomis sąlygomis.

Reglamentu (ES) 2023/2854 bus užtikrinama prieiga prie daiktų interneto duomenų: a) asmenims - daiktų interneto vartotojams; b) įmonėms – vystyti antrinę rinką (pavyzdžiui, pigesni garantinį aptarnavimą ir remontą); c) viešajam sektoriui – kai yra išskirtinis poreikis gauti įmonių duomenis. Reglamentas (ES) 2023/2854 taip pat įgalins debesijos paslaugų vartotojus veiksmingai keisti skirtingus debesijos paslaugų teikėjus. Visa tai stiprins ES duomenų ekonomiką, skatins konkurencingą duomenų rinką ir duomenimis grindžiamas inovacijas.

Įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti Reglamentą (ES) 2023/2854 Lietuvoje, kad būtų užtikrinta nacionalinių teisės aktų atitiktis numatytam reguliavimui, suteikti įgaliojimus ir funkcijas RRT, kaip kompetentingai institucijai, nustatyti skundų nagrinėjimo ir tyrimo atlikimo dėl galimų Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų atlikimo tvarką, atsakomybę už Reglamento (ES) 2023/2854 ir Įstatymo projekto pažeidimus ir Lietuvos Respublikoje įsisteigusią subjektų, siekiančių ne teismo tvarka spręsti ginčus, sertifikavimo tvarkos klausimus.

Įstatymo projektu nustatytos taisyklės leis stiprinti mažų ir vidutinių įmonių (toliau – MVĮ) gebėjimą konkuruoti su didžiosiomis korporacijomis, spręsti sutarčių santykių disbalansą ir sėkmingai plėtoti savo veiklą. Taip pat Įstatymo projektu bus suteikiama vartotojams ir įmonėms daugiau galimybių dėl jų sukurtų duomenų naudojimo ir skatins jų aktyvų dalyvavimą skaitmeninėje ekonomikoje.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Istatymo projekto iniciatorė – Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Projektą parengė Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos Skaitmeninių iniciatyvų grupės (vadovė Lina Giedraitienė, tel. +370 659 288 42, el. p. lina.giedraitiene@eimin.lt) patarėja Vilmantė Grencienė (tel. +370 649 653 54, el. p. vilmante.grenciene@eimin.lt) kartu su RRT Teisės ir vartotojų teisių apsaugos grupės (vadovė Aridana Jurčiukonienė, tel. +370 660 37 433, el. p. aridana.jurciukoniene@rrt.lt) vyriausiąja patarėja Kristina Masiulyte (tel. +370 614 45 650, el. p. kristina.masiulyte@rrt.lt), patarėja Kristina Baltauskiene (tel. +370 659 78 090, el. p. kristina.baltauskiene@rrt.lt) ir Skaitmeninės erdvės priežiūros grupės vadove Justina Paulauskaite (tel. +370 690 29374, el. p. justina.paulauskaite@rrt.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai.

Šiuo metu Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas (toliau – BDAR)¹ reglamentuoja tik asmens duomenų tvarkymą ir taisykles, ką ir kaip galima daryti su asmens duomenimis. Siekiant reaguoti į skaitmeninės ekonomikos poreikius ir pašalinti kliūtis tinkamai veikiančiai duomenų vidaus rinkai, Reglamentu (ES) 2023/2854 apibrėžiama, kas turi teisę naudotis gaminio duomenimis (tiek asmens ir ne asmens) arba susijusios paslaugos² duomenimis, kokiomis sąlygomis ir kokių pagrindu. Gaminio arba susijusios paslaugos duomenų naudojimas nacionalinėje teisėje iki šiol nebuvo reglamentuotas.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Reglamentu (ES) 2023/2854 nustatomi kompetentingos institucijos veiklai taikytini reikalavimai (Reglamento (ES) 2023/2854 37 straipsnio 5 ir 6 dalys) ir įpareigojimai valstybei narei pagal Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 6 dalį, 37 straipsnio 7 dalį ir 40 straipsnio 2 dalį. Taip pat valstybės narės Reglamentu (ES) 2023/2854 yra įpareigosios nustatyti sankcijų, taikomų pažeidus šį reglamentą, taisykles (Reglamento (ES) 2023/2854 40 straipsnio 1 dalis).

Dėl bendrųjų Reglamento (ES) 2023/2854 įgyvendinimo nuostatų, skirtų kompetentingai institucijai

Istatymo projekto 4 straipsniu nustatomi įgaliojimai kompetentingai institucijai, kurie papildo nustatytuosius Reglamente (ES) 2023/2854: neatlygintinai gauti iš asmenų, patenkančių į Reglamento (ES) 2023/2854 taikymo sritį, viešojo sektoriaus įstaigų ir kitų juridinių ir fizinių asmenų visą jai, taip pat Europos Komisijai reikalingą su Reglamente (ES) 2023/2854 nustatytų funkcijų atlikimu susijusią informaciją, nepaisant jos konfidencialumo; atlikti Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimo padarymu įtariamo asmens ar su jo veiklos vykdymu susijusių asmenų patikrinimus; kviesti ekspertus, sudaryti darbo grupes Reglamento (ES) 2023/2854 reikalavimų laikymosi ekspertizėms, tyrimams ar patikrinimams atlikti, galimiems Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimams nagrinėti, taip pat kitiems savo kompetencijos klausimams spręsti; teikti privalomus nurodymus ir (ar) rekomendacijas dėl Reglamente (ES) 2023/2854 nustatytų reikalavimų taikymo ir vykdymo užtikrinimo; skirti sankcijas ir taikyti kitas tinkamas ir proporcingas priemones už

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)

² susijusi paslauga – skaitmeninė paslauga, išskyrus elektroninių ryšių paslaugą, įskaitant programinę įrangą, kuri pirkimo, nuomos ar išperkamosios nuomos metu yra su gaminiu susieta taip, kad be jos susietasis gaminys negalėtų atlikti vienos ar daugiau savo funkcijų, arba kurią gamintojas ar trečioji šalis vėliau prijungia prie gaminio, kad būtų galima papildyti, atnaujinti ar pritaikyti susietojo gaminio funkcijas (Reglamento (ES) 2023/2854 2 straipsnio 6 punktas).

Reglamente (ES) 2023/2854 ir šiame įstatyme nustatytų reikalavimų nevykdymą; nustatyti ir savo interneto svetainėje skelbti kompetentingos institucijos atliekamos Reglamento (ES) 2023/2854 priežiūros veiklos prioritetus (toliau – veiklos prioritetai); reikalauti, kad pagal Reglamento (ES) 2023/2854 29 straipsnį būtų panaikinti mokesčiai už duomenų tvarkymo paslaugų teikėjo keitimą; įgyvendinti kitas Reglamento (ES) 2023/2854 ir šiame įstatyme jai suteiktas teises ir kt. Pažymėtina, kad į Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies 6 punkte paminėtus veiklos prioritetus turėtų būti atsižvelgiama ne tik priimant nagrinėti ar nagrinėjant skundus, bet ir planuojant patikrinimus, sprendžiant dėl neplaninio patikrinimo atlikimo pagal Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą ir RRT nustatytą tvarką ar sprendžiant dėl tyrimo pradėjimo pagal Reglamentą (ES) 2023/2854, šį Įstatymo projektą ir kompetentingos institucijos nustatytą tvarką. Aukščiau paminėta nuostata leistų skaidriai ir iš anksto apibrėžtais kriterijais sutelkti dėmesį į bylas, turinčias didžiausią poveikį naudotojams ar rinkai (sisteminiai, masinio poveikio, tarpvalstybiniai atvejai, skubūs terminai), o skundams dėl mažareikšmių pažeidimų taikyti proporcingą vertinimą.

Dėl Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų nagrinėjimo procedūrų

Įstatymo projekto III skyrius nustato Reglamento (ES) 2023/2854 vykdymo užtikrinimo tvarką, pagal kurią RRT, kaip kompetentinga institucija, nagrinėja skundus dėl galimų Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų ir Reglamento 2023/2854 4 straipsnio 3 dalies a punkte, 9 dalies a punkte, 5 straipsnio 12 dalies a punkte, 17 straipsnio 5 dalyje, 18 straipsnio 5 dalyje, 20 straipsnio 5 dalyje, 21 straipsnio 5 dalyje nurodytus skundus. Kompetentinga institucija taip pat turi teisę pradėti tyrimą dėl galimo Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimo pagal Įstatymo projekto IV skyrių. Aukščiau paminėtus skundus ir tyrimus kompetentinga institucija nagrinėja vadovaudamasi Reglamentu (ES) 2023/2854, Įstatymo projekto ir RRT nustatyta tvarka.

Kompetentinga institucija tyrimą dėl galimo Reglamento (ES) 2023/2854 ir įstatymo projekto pažeidimo gali pradėti savo iniciatyva; remdamasi naudotojų, duomenų gavėjų, viešojo sektoriaus įstaigų, kitų Europos Sąjungos valstybių narių duomenų koordinatorių ir (arba) kompetentingų institucijų, Europos Komisijos, tarptautinių organizacijų, Lietuvos Respublikos ir tarptautinių nevyriausybinių organizacijų, kitų asmenų pateikta ar iš kitų šaltinių gauta informacija dėl prieigos prie duomenų, jų dalinimosi, naudojimo ar (ir) kitais su prieiga prie duomenų, jų dalinimusi, naudojimu susijusiais klausimais; kartu su kitų Europos Sąjungos valstybių narių kompetentingomis institucijomis.

Įstatymo projektu nustatomi skundo ar tyrimo pradėjimo pagrindai (įstatymo projekto 7 ir 13 straipsniai), jų atlikimo terminai (Įstatymo projekto 11 ir 14 straipsniai), už Reglamento (ES) 2023/2854 ir Įstatymo projekto pažeidimus galimų skirti sankcijų dydžiai ir jų skyrimo tvarka (Įstatymo projekto 17-19 straipsniai) ir procedūriniai aspektai dėl sankcijų skyrimo.

Įstatymo projekto 11 ir 14 straipsniais nustatoma, kad tyrimas turi būti atliekamas ir skundas išnagrinėjamas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo skundo gavimo kompetentingoje institucijoje dienos ar sprendimo atlikti šį tyrimą priėmimo dienos.

Skundo terminas dėl skunde ar jo dalyje nurodytų skundo ar jo dalies nagrinėjimo metu paaiškėjusių faktinių aplinkybių sudėtingumo, informacijos apimties, skundžiamo asmens ir (ar) kitų su skundo nagrinėjimu susijusių asmenų nebendradarbiavimo ir (ar) kompetentingos institucijos reikalavimų nevykdymo, skundžiamų veiksmų tęstinio pobūdžio ar kitų objektyvių priežasčių kompetentingos institucijos motyvuotu sprendimu gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 3 mėnesiams. Tuo pačiu tyrimo terminas dėl tyrimo sudėtingumo, masto, tikrinamo asmens veiklos pobūdžio ir (ar) masto, tikrinamo asmens ir (ar) kitų su tyrimo atlikimu susijusių asmenų nebendradarbiavimo ir (ar) kompetentingos institucijos reikalavimų nevykdymo, atliekant tyrimą paaiškėjusių naujų aplinkybių

ar kitų objektyvių priežasčių kompetentingos institucijos motyvuotu sprendimu taip pat gali būti pratęstas, bet ne ilgiau kaip 3 mėnesiams.

Bendras skundo ar jo dalies nagrinėjimo terminas ir tyrimo atlikimo terminas negali būti ilgesnis kaip 6 mėnesiai nuo skundo gavimo kompetentingoje institucijoje dienos ar nuo sprendimo atlikti tyrimą priėmimo dienos.

Kompetentingos institucijos, išnagrinėjusios skundą ar atlikusios tyrimą, priimami sprendimai, nustatyti Įstatymo projekto 12 ir 15 straipsniuose. Išnagrinėjus skundą priimamas sprendimas pripažinti skundą (jo dalį) tenkinamu arba skundą (jo dalį) atmesti kaip nepagrįstą. Apie kompetentingos įstaigos sprendimą pareiškėjas ir skundžiamas asmuo yra informuojami raštu ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Tyrimą atlikusi kompetentinga institucija konstatuoja, kad Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų nenustatyta arba jie nustatyti, ir apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu informuoja tikrinamą asmenį.

Dėl sankcijų už Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimus nustatymo

Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kompetentinga institucija už Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimus, kompetentingos institucijos pagal Reglamentą (ES) 2023/2854 ir šį įstatymą priimtų sprendimų nevykdymą ar netinkamą vykdymą, kompetentingos institucijos privalomų nurodymų nevykdymą, netinkamą vykdymą, trukdymą kompetentingai institucijai atlikti Reglamente (ES) 2023/2854 ir šiame įstatyme nustatytas funkcijas, informacijos, reikalingos Reglamente (ES) 2023/2854 ir šiame įstatyme nustatytoms kompetentingos institucijos funkcijoms atlikti, nepateikimą ar neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos pateikimą skiria Reglamento (ES) 2023/2854 1 straipsnio 3 dalies a, c, f, g punktuose nurodytiems asmenims šiame Įstatymo projekto 17 straipsnyje numatytas sankcijas.

Skirdama sankcijas kompetentinga institucija vadovaujasi Reglamentu (ES) 2023/2854 ir šiuo Įstatymo projektu. Nustatomas terminas, kad sprendimas dėl sankcijos skyrimo gali būti priimtas ne vėliau kaip per 3 metus nuo Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalyje nurodyto pažeidimo padarymo dienos, o kai padarytas pažeidimas yra trunkamasis, – nuo jo paaiškėjimo dienos.

Įstatymo projekto 17 straipsnio 1 dalyje nustatoma, kad kompetentinga institucija už Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodytus pažeidimus turi teisę skirti iki 2 procentų pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio baudą. Kompetentinga institucija už Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytus pažeidimus turi teisę skirti iki 2 procentų pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio baudą arba už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 2 procentų pažeidimą padariusio asmens vidutinės dienos metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio periodinę baudą. Tuo tarpu už šio Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytus pažeidimus skiriama iki 1 procento pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio bauda arba už kiekvieną pažeidimo vykdymo (tęsimo) dieną iki 1 procento pažeidimą padariusio asmens vidutinės dienos metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio periodinė bauda. Įstatymo projektu taip pat nustatoma, kad už šio Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytą neteisingos, neišsamios ar klaidinančios informacijos pateikimą kompetentinga institucija turi teisę skirti iki 1 procento pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio baudą. Tuo atveju, jei neįmanoma nustatyti pažeidimą padariusio asmens praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje gautos metinės apyvartos, baudos dydis apskaičiuojamas nuo apyvartos, kurią pažeidimą padaręs asmuo gavo Europos Sąjungoje einamaisiais finansiniais metais iki pažeidimo padarymo

dienos, o kai padarytas pažeidimas yra trunkamasis, – nuo apyvartos, kurią pažeidimą padaręs asmuo gavo Europos Sąjungoje einamaisiais finansiniais metais iki pažeidimo paaiškėjimo dienos.

Įstatymo projektas taip pat numato, kad kai padarytas Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalyje nurodytas pažeidimas yra mažareikšmis – pažeidimą padaręs asmuo nesukėlė esminės žalos kitų asmenų interesams, nutraukė pažeidimą, pašalino pažeidimo padarinius, o teisės aktų reikalavimų laikymasis, atsižvelgiant į pažeidimo faktines aplinkybes ir vadovaujantis teisingumo bei protingumo principais, – jis gali būti užtikrintas skiriant pažeidimą padariusiam asmeniui įspėjimą.

Įstatymo projekte siūloma nustatyti iki 2 procentų pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio baudą. Įvertinus tai, kad Reglamentu (ES) 2023/2854 siekiama pašalinti kliūtis³ labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (toliau – MVĮ), kad jos galėtų atitinkamai reaguoti į skaitmeninės ekonomikos poreikius ir be apribojimų dalyvauti duomenų vidaus rinkoje, Ekonomikos ir inovacijų ministerija atsižvelgia į MVĮ sukliamą administracinę naštą ir Įstatymo projektu nustatomų baudų atžvilgiu. Pažymėtina, kad Reglamentas (ES) 2023/2854 nenustato konkrečių sankcijų, taikomų pažeidus šį reglamentą, bei taikytinų baudų dydžių. Reglamento (ES) 2023/2854 40 straipsnio 1 dalis numato, kad pačios valstybės narės nustato sankcijų taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos bei atitikti sankcijų skyrimo kriterijus, nurodytus Reglamento (ES) 2023/2854 40 straipsnio 3 dalyje.

Pažymėtina, kad ES valstybių narių nacionalinė sankcijų taikymo praktika už Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimus dar yra tik įstatymų projektų stadijoje. Pavyzdžiui, Malta numato taikyti maksimalią iki 5 procentų pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais Europos Sąjungoje dydžio administracinę baudą. Tuo tarpu Vokietija planuoja taikyti iki 5 mln. eurų arba iki 2 procentų baudą nuo pasaulinės pažeidimą padariusio asmens metinės apyvartos praėjusiais finansiniais metais⁴.

Taip pat pažymėtina, kad Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI) turi teisę skirti baudas už teisės į asmens duomenų ir (ar) privatumo apsaugos pažeidimus vadovaujantis BDAR 83 straipsnyje nustatytais bendrosiomis administracinių baudų skyrimo sąlygomis. BDAR nustatyti maksimalūs baudų dydžiai siekia iki 10 000 000 eurų, arba iki 20 000 000 eurų priklausomai nuo pažeidimų, arba atitinkamai iki 2 procentų ir iki 4 procentų įmonės ankstesnių finansinių metų bendros metinės pasaulinės apyvartos. Siekiant tokio paties dydžio nustatymo Įstatymo projekte, remiantis VDAI formuojama baudų skaičiavimo ir taikymo praktika, daugeliui MVĮ tokio dydžio bauda finansiškai būtų nepakeliamą. Manytina, kad baudų dydžiai turėtų būti proporcingi ir atitinkantys Lietuvos ūkio išsivystymo lygį bei Reglamento (ES) 2023/2854 taikymo apimtį.

Įstatymo projekto 18 straipsnyje numatomi kriterijai, pagal kuriuos yra nustatomas baudos dydis. Pirmiausia, kompetentinga institucija, priimdama sprendimą dėl baudos skyrimo, turės atsižvelgti į Reglamento (ES) 2023/2854 40 straipsnio 3 dalyje nurodytas Europos duomenų inovacijų valdybos rekomendacijas, sankcijų už šio reglamento pažeidimus skyrimo kriterijus ir Įstatymo projekto 18 straipsnio 2–4 dalyse nurodytas atsakomybę lengvinančias arba sunkinančias aplinkybes. Pažymėtina, kad už Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nurodytus pažeidimus, taip pat už Įstatymo projekto 16 straipsnio 1 dalies 4 punkte

³ Tos kliūtys apima paskatų duomenų turėtojams savanoriškai sudaryti dalijimosi duomenimis susitarimus stoką, netikrumą dėl teisių ir pareigų, susijusių su duomenimis, sutarčių dėl techninių sąsajų sudarymo ir jų įgyvendinimo išlaidas, didelę informacijos fragmentaciją duomenų talpyklose, prastą metaduomenų valdymą, semantinio ir techninio sąveikumo standartų nebuvimą, prieigos prie duomenų kliūtis, bendros dalijimosi duomenimis praktikos trūkumą ir piktnaudžiavimą sutartinių santykių disbalansu, kiek tai susiję su prieiga prie duomenų ir jų naudojimu.

⁴ [Data Act Implementation - Enforcement and Sanctions Overview](#)

nurodytos informacijos nepateikimą, skiriama periodinė bauda, ji apskaičiuojama už laikotarpį, kuris pradedamas skaičiuoti nuo kompetentingos institucijos priimtų sprendimų ar privalomų nurodymų nevykdymo ar netinkamo vykdymo, trukdymo kompetentingai institucijai atlikti Reglamente (ES) 2023/2854 ir šiame įstatyme nustatytas funkcijas nustatymo dienos, ar informacijai pateikti nustatyto termino pabaigos ir kurio paskutinė diena yra diena, kai baigiasi atitinkamas pažeidimas.

Įstatymo projektas numato, kad konkretus skiriamos baudos dydis nustatomas dviem etapais. Pirmuoju etapu, atsižvelgiant į Įstatymo projekto 17 straipsnio 1–4 ar 2 dalyse nurodytas maksimalias baudų dydžių ribas, apskaičiuojamas bazinis baudos dydis, kuris lygus 50 procentų maksimalaus už pažeidimą galimos skirti baudos dydžio (toliau – bazinis baudos dydis). Antruoju etapu, bazinis baudos dydis gali būti mažinamas arba didinamas, atsižvelgiant į Įstatymo projekto 18 straipsnio 2–4 dalyse nurodytas atsakomybę lengvinančias ar sunkinančias aplinkybes ir Reglamento (ES) 2023/2854 40 straipsnio 3 dalies a–e punktuose nurodytus kriterijus, gerinančius ar bloginančius pažeidimą padariusio asmens padėtį (toliau atskirai – kiti pažeidimą padariusio asmens padėtį gerinantys kriterijai arba kiti pažeidimą padariusio asmens padėtį bloginantys kriterijai). Jeigu nustatomos tik atsakomybę lengvinančios aplinkybės, bazinis baudos dydis mažinamas iki 50 procentų, o jeigu nustatomos tik atsakomybę sunkinančios aplinkybės, bazinis baudos dydis didinamas iki 50 procentų. Jeigu nustatoma tiek atsakomybę lengvinančių aplinkybių ir (ar) kitų pažeidimą padariusio asmens padėtį gerinančių kriterijų, tiek atsakomybę sunkinančių aplinkybių ir (ar) pažeidimą padariusio asmens padėtį bloginančių kriterijų, bazinis baudos dydis mažinamas arba didinamas atsižvelgiant į jų kiekį ir reikšmingumą.

Įstatymo projekto 19 straipsnyje nustatomos bendros procedūros dėl sankcijų skyrimo tvarkos, suteikiamos teisės pažeidimo padarymu įtariamam asmeniui raštu pateikti paaiškinimus ir reikšmingą informaciją kompetentingai institucijai priimant sprendimą skirti sankciją pažeidimo padarymu, įtariamo asmens informavimas apie sprendimą skirti sankciją ir kt. Paaiškinimų ir informacijos pateikimo terminą nustato kompetentinga institucija, bet terminas negali būti trumpesnis kaip 10 darbo dienų nuo dokumento, kuriame išdėstytas siūlymas skirti sankciją, gavimo dienos, kad pažeidimą padaręs asmuo turėtų pakankamai laiko įvertinti dokumente aprašytas aplinkybes dėl sankcijos skyrimo.

Įstatymo projekte taip pat numatoma, kad įprastai kompetentinga institucija nagrinėja bylą dėl sankcijos skyrimo rašytinės procedūros tvarka, tačiau byla gali būti nagrinėjama ir žodinės procedūros tvarka, jei kompetentinga institucija pažeidimo padariusio asmens prašymu arba savo iniciatyva dėl aplinkybių sudėtingumo ar kitų svarbių aplinkybių nusprendžia, kad tokia tvarka byla gali būti geriau išnagrinėta. Suinteresuotų asmenų informavimo terminas apie posėdžio vietą, datą ir laiką – ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki posėdžio dienos. Tuo atveju, kai byla yra nagrinėjama rašytinės procedūros tvarka, asmuo yra informuojamas apie bylos nagrinėjimo vietą ir laiką, tačiau į posėdį nėra kviečiamas. Pažeidimą padariusiam asmeniui ir kitiems asmenims, kurių dalyvavimas būtinas bylai tinkamai išnagrinėti, apie posėdį turi būti raštu pranešta ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki posėdžio dienos. Pažeidimą padariusio asmens ar jo atstovo neatvykimas į žodinį bylos nagrinėjimą netrukdo nagrinėti bylą, jeigu paminėtiems asmenims apie posėdį buvo tinkamai pranešta ir jeigu jie nepateikė įrodymų, kad negali atvykti dėl svarbių priežasčių. Komisijos posėdžiai, kurių metu yra išklausomi pažeidimu įtariamieji asmenys ir kiti asmenys, kurių dalyvavimas būtinas bylai tinkamai išnagrinėti, yra vieši, tačiau kai yra būtina apsaugoti valstybės, tarnybos, profesinės, komercinės paslaptis ar kitas įstatymų saugomas paslaptis arba užtikrinti asmens teises į privataus gyvenimo neliečiamumą ir (ar) asmens duomenų apsaugą, posėdis gali būti paskelbiamas uždaru. Įstatymo projekto 19 straipsnio 5 dalis numato, kad kai byla nagrinėjama rašytinės procedūros tvarka, kompetentinga institucija sprendimą dėl sankcijos skyrimo priima per 20 darbo dienų nuo šio

straipsnio 1 dalyje nurodytame dokumente kompetentingos institucijos nustatyto termino pabaigos. Jeigu byla nagrinėjama žodinės procedūros tvarka posėdyje, kompetentinga institucija sprendimą dėl sankcijos skyrimo priima per 20 darbo dienų nuo posėdžio dienos. Kompetentingos institucijos sprendimas su jame nurodytais sankcijos skyrimo motyvais ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos išsiunčiamas pažeidimą padariusiam asmeniui. Įstatymo projekto 25 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos sprendimai gali būti skundžiami Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka. Papildomai pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymą, kuriuo nustatomas RRT statusas, 6 straipsnio 16 dalį, RRT tarybos nutarimai ar jų nepriėmimas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir terminais gali būti skundžiami teismui, t. y. nenumatytas alternatyvus RRT tarybos nutarimų (sprendimų) apskundimas Lietuvos administracinių ginčų komisijai.

Įstatymo projekto 20 straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad kompetentingos institucijos sprendimas dėl sankcijos skyrimo turi būti įvykdytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo šio sprendimo gavimo dienos. 3 mėnesių terminas yra proporcingas laikotarpis asmeniui, kuriam paskirta bauda, įvykdyti baudos skyrimo prievolę, atsižvelgiant į galimą baudos dydį ir poveikį šio asmens ekonominei veiklai. Taip pat paminėtina, kad apskundus kompetentingos institucijos sprendimą dėl sankcijos skyrimo, jis turi būti įvykdytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos.

Įstatymo projekto 20 straipsnio 2 dalyje numatoma, kad kompetentingos institucijos sprendimas dėl sankcijos skyrimo yra vykdomasis dokumentas, vykdomas Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse nustatyta tvarka.

Dėl ginčų nagrinėjimo sprendimo nuostatų pagal Reglamentą (ES) 2023/2854

Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 1 dalis numato, kad naudotojai, duomenų turėtojai ir duomenų gavėjai, norėdami pagal šioje dalyje nustatytus atvejus spręsti ginčus, taip pat ginčus, susijusius su sąžiningų, pagrįstų ir nediskriminacinių sąlygų nustatymu ir skaidriu tokios galimybės suteikimo būdu, gali kreiptis į ginčų sprendimo įstaigą, sertifikuotą pagal Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalį. Įstatymo projekto 21 straipsnis detalizuoja ginčų sprendimo įstaigų sertifikavimo tvarką. Kompetentinga institucija Lietuvos Respublikoje įsisteigusius subjektus, siekiančius ne teismo tvarka spręsti ginčus, (toliau – subjektas), sertifikuoja vadovaudamasi Reglamentu (ES) 2023/2854, šiuo įstatymu ir savo nustatyta tvarka. Kompetentinga institucija ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo subjekto prašymo ir visų dokumentų ir (ar) kitos informacijos, reikalingų jo atitikčiai Reglamentu (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms įvertinti, (toliau kartu – prašymas sertifikuoti) gavimo dienos, įvertina, ar subjektas atitinka Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytas sąlygas. 3 mėnesių prašymo įvertinimo terminas grindžiamas RRT, kaip kompetentingos institucijos, veiklos specifika ir jos nustatyta tvarka. Nustatomas prašymo įvertinimo procesas yra sudėtingas, kadangi reikalinga įvertinti daug aplinkybių, dokumentų ir kt. Nustatant 3 mėnesių terminą taip pat siekiama suvienodinti sertifikavimo procesus, atliekamus ir kitose RRT veiklos srityse⁵.

Kompetentinga institucija, išnagrinėjusi prašymą sertifikuoti, priima sprendimą (sertifikuoti arba motyvuotai atsisakyti sertifikuoti subjektą), kurį ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo išsiunčia subjektui. Subjektas nuo Įstatymo projekto 21 straipsnio 3 dalies 1 punkte

---

⁵ Pavyzdžiui, Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymo 19 straipsnio 2 dalyje.

nurodyto sprendimo priėmimo dienos yra laikomas ginčų sprendimo įstaiga. Ginčų sprendimo įstaigos sertifikuojamos neterminuotam laikotarpiui. Kompetentinga institucija apie Įstatymo projekto 21 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodytą sprendimą ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos raštu informuoja Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministeriją (toliau – Ministerija), kuri šią informaciją perduoda Europos Komisijai (toliau – Komisija).

Kompetentinga institucija taip pat turi nedelsiant (bet ne vėliau kaip tą pačią priimto sprendimo sertifikuoti ginčų sprendimo įstaigą dieną) pateikti duomenis apie ginčų sprendimo įstaigą ir jos įgytas teises Licencijų informacinėje sistemoje (toliau – Licencijų IS). Informacija apie šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodyto sprendimo pakeitimą, sprendimo galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ar sprendimo galiojimo panaikinimą taip pat turi būti pateikiama Licencijų informacinėje sistemoje ne vėliau kaip šio straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodyto sprendimo galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ar sprendimo galiojimo panaikinimo dieną. Įstatymo projekto 21 straipsnio 7 dalyje taip pat įvardijami asmens duomenys, kurie numatomi viešinti Licencijų IS nuostatuose nustatyta tvarka. Pažymėtina, kad Įstatymo projekto 21 straipsnio 7 dalis netenka galios nuo 2027 m. sausio 1 dienos, įsigaliojus Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo pakeitimams⁶.

Įstatymo projekto 21 straipsnio 8 dalyje nustatomi ginčų sprendimo įstaigoms taikomi reikalavimai: ginčų sprendimo įstaiga privalo kasmet rengti metinę veiklos ataskaitą, kurioje pateikiama Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 10 dalyje nurodyta informacija už praėjusius kalendorinius metus, ir ne vėliau kaip iki einamųjų metų kovo 1 d. paskelbti ją savo interneto svetainėje.

Sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymas nustatytas Įstatymo projekto 22 straipsnyje. Kompetentinga institucija, nustačiusi, kad ginčų sprendimo įstaiga neatitinka bent vienos iš Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytų sąlygų, ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo neatitikties nustatymo dienos apie tai raštu informuoja ginčų sprendimo įstaigą ir pareikalauja per kompetentingos institucijos nustatytą terminą (ne trumpesnę kaip 10 darbo dienų, bet ne ilgesnę kaip 20 darbo dienų) pašalinti neatitiktį ir pateikti kompetentingai institucijai tai patvirtinančius dokumentus ir (ar) kitą informaciją. Jeigu ginčų sprendimo įstaiga per kompetentingos institucijos nustatytą terminą nepašalina aukščiau paminėtos neatitikties (ir (ar) nepateikia kompetentingai institucijai neatitikties pašalinimą patvirtinančių dokumentų ir (ar) kitos informacijos), kompetentinga institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Įstatymo projekto 22 straipsnio 1 dalyje nurodyto termino pašalinti neatitiktį ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus ir (ar) kitą informaciją pabaigos sustabdo sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimą 6 mėnesių terminui. Atitinkama ginčų sprendimo įstaiga, jeigu jos sprendimo sertifikuoti galiojimas yra sustabdytas, neturi teisės neturi teisės nagrinėti ginčų; ji taip pat privalo raštu informuoti pradėtą ir nebaigtą nagrinėti ginčų šalis apie ginčų sprendimo įstaigos sertifikavimo sustabdymą ir apie galimas kitas ginčo šalių teisių gynimo priemones. Ginčų sprendimo įstaiga turi teisę per sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymo terminą pašalinti neatitiktį Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms ir pateikti kompetentingai institucijai tai patvirtinančius dokumentus ir (arba) kitą informaciją. Šie dokumentai ir (arba) kita informacija privalo būti pateikti kompetentingai institucijai ne vėliau kaip likus 10 darbo dienų iki sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymo termino pabaigos. Kompetentinga institucija turi teisę motyvuotu sprendimu pratęsti sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymo terminą, bet ne ilgiau kaip 1 mėnesiui, jeigu to reikia, siekiant įvertinti dokumentus ir (arba) kitą informaciją dėl neatitikties Reglamento

---

⁶ XV-441 Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo Nr. VIII-1234 1, 2, 5, 9, 10, 11, 12, 19, 23...

(ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms pašalinimo. Kompetentinga institucija, gavusi visą reikiamą medžiagą, įvertina ją per 20 darbo dienų nuo jos gavimo dienos ir priima sprendimą – priima sprendimą panaikinti sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymą (jei neatitiktis Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms pašalinta) arba nedelsdama raštu informuoja ginčų sprendimo įstaigą, jei neatitiktis Reglamento (ES) 2023/2854 10 straipsnio 5 dalyje nustatytoms sąlygoms nepašalinta (Įstatymo projekto 22 straipsnio 6 dalis). Kompetentinga institucija apie Įstatymo projekto 22 straipsnio 2 dalyje ir 6 dalies 1 punkte nurodytus sprendimus ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo jų priėmimo dienos raštu informuoja ginčų sprendimo įstaigą ir Ekonomikos ir inovacijų ministeriją, kuri šią informaciją perduoda Europos Komisijai.

Sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo sustabdymas yra galimas ir ginčų sprendimo įstaigos iniciatyva, tačiau ne ilgesniam kaip 6 mėnesių terminui. Įstatymo projekto 23 straipsnio 2 dalis numato, kad kompetentinga institucija ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo dėl sustabdymo gavimo dienos priima sprendimą sustabdyti sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimą ginčų sprendimo įstaigos prašyme dėl sustabdymo nurodytam terminui, o jeigu jis nebuvo nurodytas, – 6 mėnesių terminui. Ginčų sprendimo įstaiga ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija yra informuojama apie kompetentingos įstaigos 23 straipsnio 2 dalyje priimtą sprendimą (Įstatymo projekto 23 straipsnio 3 dalis).

Sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo panaikinimo pagrindai yra nustatyti Įstatymo projekto 24 straipsnio 1 dalyje. Subjektas, kurio atžvilgiu sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimas panaikintas, o šio Įstatymo projekto 24 straipsnio 1 dalies 3 ir 4 punktuose nurodytais atvejais – jo teisių perėmėjas (jeigu jis yra) privalo ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo šio straipsnio 2 dalyje nurodyto sprendimo priėmimo dienos raštu informuoti pradėtą ir nebaigtą nagrinėti ginčų šalis apie sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimo panaikinimą ir apie galimas kitas ginčo šalių teisių gynimo priemones. Atitinkamai kompetentingos institucijos veiksmai, kai panaikinus sprendimo sertifikuoti subjektą galiojimą, yra nustatyti Įstatymo projekto 24 straipsnio 4 dalyje.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, atlikus numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą, parengta numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma. Neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai.

Europos Komisija kartu su Reglamentu (ES) 2023/2854 priėmė ir Europos Komisijos ekspertų parengtą Reglamento (ES) 2023/2854 Poveikio vertinimo ataskaitą⁷ (toliau – Ataskaita), kurioje buvo

---

⁷ Impact Assessment report and support studies accompanying the Proposal for a Data Act

vertinamos trys teisinio – politinio reguliavimo kryptys siekiant maksimaliai padidinti duomenų vertę ekonomikoje ir visuomenėje.

Pastebėtina, kad pastaraisiais metais duomenimis grindžiamos technologijos padarė transformacinį poveikį visiems ekonomikos sektoriams. Padaugėjus su internetu susietų gaminių ypač padidėjo duomenų kiekis ir potenciali jų vertė vartotojams, įmonėms ir visuomenei. Dėl kokybiškų ir sąveikių įvairių sričių duomenų didėja konkurencingumas ir daugėja inovacijų bei užtikrinamas tvarus ekonomikos augimas, kadangi tie patys duomenys gali būti naudojami ir pakartotinai naudojami įvairiems tikslams ir neribotai (neprarandant kokybės ar kiekio). Visgi optimaliai paskirstyti duomenis visuomenės labui trukdo dalijimosi duomenimis kliūtys: paskatų duomenų turėtojams savanoriškai sudaryti dalijimosi duomenimis susitarimus stoka, netikrumas dėl teisių ir pareigų, susijusių su duomenimis, sutarčių dėl techninių sąsajų sudarymo ir jų įgyvendinimo išlaidų, prastas metaduomenų valdymas, semantinio ir techninio sąveikumo standartų nebuvimas, prieigos prie duomenų kliūtys, bendros dalijimosi duomenimis praktikos trūkumas ir piktnaudžiavimas sutartinių santykių disbalansu, kiek tai susiję su prieiga prie duomenų ir jų naudojimu.

Reglamentas (ES) 2023/2854 apima priemones, skirtas padidinti teisinį tikrumą dėl prieigos prie duomenų, užkirsti kelią sutarčių disbalanso piktnaudžiavimui, palengvinti komercinių duomenų naudojimą viešojo sektoriaus institucijoms, palengvinti perėjimą tarp patikimų duomenų tvarkymo paslaugų teikėjų ir sukurti efektyvios duomenų tarpusavio sąveikos sistemą. Ataskaitoje buvo apsvaistytos 3 teisinio – politinio reguliavimo kryptys: 1-oji galimybė apėmė minimalų įsikišimą, su nelinečiamomis priemonėmis, skirtomis palengvinti efektyvesnę ir sąžiningesnę duomenų prieigą ir naudojimą; 2-oji galimybė buvo siūlomas ribotas įstatymų priemonių rinkinys duomenų naudojimui palengvinti, tuo pačiu stiprinant teisinį tikrumą dėl to, kaip ir kas gali naudoti duomenis; 3-iaja galimybė buvo siūloma taikyti tolygesnes prievoles trečiųjų šalių verslui, vartotojams ir viešojo sektoriaus institucijoms, susijusias su duomenų naudojimu, taip pat griežtesnes nuostatas dėl duomenų paslaugų teikėjų įsipareigojimų ir tarpusavio sąveikos reikalavimų. Analizė nustatė, kad pageidautina teisinio – politinio reguliavimo kryptis būtų 2-oji siūlytina galimybė. Ji sustiprintų teisinį aiškumą dėl duomenų (įskaitant *sui generis* duomenų bazės teises mašininio būdu sugeneruotiems duomenims), padidintų pakartotinai naudojamų duomenų kiekį ir suteiktų vartotojams bei įmonėms didesnę duomenų kontrolę, tuo pat metu ribodama duomenų turėtojų sąnaudas, susijusias su duomenų prieinamumo užtikrinimu, ir kartu išlaikant paskatas generuoti duomenis.

Ataskaitoje pažymima, kad palankiausia teisinio – politinio reguliavimo kryptis iki 2028 m. padidintų valstybių narių bendrąjį vidaus produktą (BVP) iki 1,98 procentinio punkto, o valstybių narių vyriausybės pajamas ir investicijų veiklą padidintų atitinkamai 96,8 mlrd. ir 30,4 mlrd. EUR 2024–2028 m. laikotarpiu. Ši iniciatyva taip pat sukurtų papildomas 2,2 mln. darbo vietų. Apskaičiuoti naudos dydžiai kiekvienoje srityje yra šie: iki 2028 m. būtų planuojama uždirbti iki 196,7 mlrd. EUR per metus suteikiant galios vartotojams ir įmonėms, naudojančioms susietus produktus ir su jais susijusias paslaugas, bei didinant duomenų komerciniam naudojimui ir inovacijoms tarp įmonių prieinamumą; gerinant sutarčių tinkamą taikymą, planuojama gauti papildomai 7,4 mlrd. EUR per metus; palengvinant komerciškai turimų duomenų naudojimą viešajam interesui administracinė našta sumažėtų iki 155 mln. EUR per metus; taip pat papildomai būtų sugeneruota 7,1 mlrd. EUR per metus palengvinant prieigą prie sąžiningų ir patikimų debesijos ir krašto paslaugų.

Ataskaitoje atkreiptinas dėmesys, kad MVI bus vienos pagrindinių Reglamento (ES) 2023/2854 naudotojų. Naujos taisyklės suteiktų joms daugiau duomenų išteklių, subalansuodamos

duomenų vertės pasiskirstymą tarp rinkos dalyvių, stiprintų jų gebėjimą konkuruoti ir tęsti savo veiklą. Sprendžiant vien tik dvišalių sutarčių santykių disbalansą, MVĮ pelnas padidėtų maždaug 5,2 mlrd. EUR per metus.

Nacionaliniams biudžetams poveikio neturėtų būti, išskyrus priemones, susijusias su verslo ir valdžios duomenų dalijimosi kontekste.

Ataskaitoje numatoma, kad teisinis reguliavimas Europos lygmeniu pagerintų viešąsias paslaugas ir politiką, leidžiant efektyviau ir greičiau reaguoti į viešąsias nelaimes. Ji taip pat suteiktų vartotojams ir įmonėms didesnę kontrolę dėl jų sukuriamų duomenų naudojimo ir skatintų jų aktyvų dalyvavimą skaitmeninėje ekonomikoje. Galiausiai didesnis verslo ir gamybos efektyvumas turėtų lemti mažesnę atliekų kiekį, mažesnę energijos suvartojimą ir mažesnes CO2 emisijas.

8. Ar Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Siekiant Įstatymo projekte siūlomus pakeitimus įtraukti į teisinę sistemą, priimti naujų, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti.

Priėmus Įstatymo projektą, RRT, kaip kompetentinga institucija, turės priimti poįstatyminius teisės aktus dėl skundų nagrinėjimo, tyrimų atlikimo ir ginčų sprendimo įstaigų sertifikavimo tvarkos nustatymo. Pagal Įstatymo projekte įtvirtintą poįstatyminių teisės aktų priėmimo terminą, planuojama juos priimti iki 2026 m. birželio 14 dienos.

Pažymėtina, kad Reglamentas (ES) 2023/2854 yra įsigaliojęs ir Europos Sąjungos valstybės narės privalo jį taikyti jau nuo 2025 m. rugsėjo 12 d., todėl Įstatymo projekto 27 straipsnio 1 ir 4 dalyje nurodytos datos yra maksimaliai trumpos, kad būtų pasiektas tikslas kuo greičiau gyvendinti Reglamentą (ES) 2023/2854. Taip pat pažymėtina, kad RRT, kaip kompetentinga institucija, Įstatymo projekto įgyvendinamųjų teisės aktų projektų rengimo darbus jau yra pradėjusi.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Atsižvelgiant į tai, kad RRT numatoma paskirti vienintelę kompetentingą instituciją, atsakingą už Reglamento (ES) 2023/2854 taikymą ir vykdymo užtikrinimą, ir į tai, jog Reglamento (ES) 2023/2854 taikymo pradžia – 2025 m. rugsėjo 12 d., RRT 2025 m. spalio 10 d. Lietuvos Respublikos finansų ministerijai raštu pateikė preliminarų RRT vykdytinų funkcijų ir su jomis susijusių finansinių poreikių įvertinimą.

Vykdamas funkcijas pilna apimtimi, kompetentingos institucijos veikla būtų organizuojama vadovaujantis Reglamento (ES) 2023/2854 37 straipsnyje nurodytomis užduotimis, įskaitant skundų nagrinėjimą ir skundų dalyko tyrimą tinkamu mastu, su dalykų, susijusių su Reglamento (ES) 2023/2854 taikymu, tyrimą, veiksmingų, proporcingų ir atgrasomų finansinių sankcijų skyrimą, atitinkamos technologinės ir komercinės raidos stebėseną bei bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, taip pat – pagal Reglamento (ES) 2023/2854 V skyrių pateiktų prašymų dėl duomenų nagrinėjimą ir užtikrinimą, kad pagal 29 straipsnį būtų panaikinti mokesčiai už duomenų tvarkymo paslaugų teikėjo keitimą.

Atsižvelgiant į tai, kad Reglamentas (ES) 2023/2854 jau taikomas, RRT didžiausias dėmesys nedelsiant turi būti skiriamas švietimui ir informuotumui, t. y. naudotojų ir į Reglamento (ES) 2023/2854 taikymo sritį patenkančių subjektų duomenų raštingumo bei informuotumo apie šiame reglamente nustatytas teises ir pareigas skatinimui (37 straipsnio 5 dalies a) punktas).

Kadangi ketinamos priskirti funkcijos yra naujos, RRT šiuo metu neturi reikiamų specializuotų kompetencijų ir negali jų užtikrinti vien esamais vidiniais ištekliais, todėl būtinas aukštos kvalifikacijos specialistų pritraukimas bei esamų darbuotojų kompetencijų stiprinimas. RRT vertinimu, veiksmingam Reglamento (ES) 2023/2854 įgyvendinimui reikės teisininkų (įgyvendinamųjų taisyklių ir procedūrų parengimui, skundų nagrinėjimui ir sprendimų rengimui), ekonomistų ir duomenų analitikų (poveikio bei proporcingumo vertinimams taikant Reglamento (ES) 2023/2854 nuostatas, stebėsenai ir ataskaitoms) bei IT/debesijos architektūros ir inžinerijos specialistų (techniniams vertinimams ir duomenų tvarkymo paslaugų keitimo klausimams). Visi šie profiliai turi būti aukštos kvalifikacijos, ypač IT srityje, kur konkurencija su privačiu sektoriumi yra intensyvi, todėl būtina užtikrinti konkurencingą atlygio lygį ir darbo sąlygas, kas reikalauja pakankamo finansavimo. Atitinkamai papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis 2026 metams būtų 360 tūkst. EUR, 2027 ir 2028 metams – 350 tūkst. eurų. Į šias išlaidas įtrauktas darbuotojų darbo užmokestis (5 etatai) ir socialinio draudimo išlaidos, išlaidos darbo priemonėms (mobilių telefonų ir kompiuterių įsigijimas) ir kitos išlaidos (komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas, prieiga prie duomenų bazių, konsultacijos ir kt.). Visgi pažymėtina, kad 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme⁸ (toliau – Biudžeto įstatymas) jau suplanuotos visos numatomos gauti valstybės biudžeto pajamos, asignavimai paskirstyti asignavimų valdytojams. Todėl tuo atveju, jei Įstatymo projektui būtų pritarta, 2026 m. lėšos jo nuostatoms įgyvendinti būtų skiriamos iš bendrųjų RRT patvirtintų biudžeto asignavimų (kartu optimizuojant šiuo metu įgyvendinamas įstaigos funkcijas bei vidinius darbo procesus).

Pateikiama preliminarai 2027–2028 m. RRT papildomų lėšų sąmata, reikalinga Reglamento (ES) 2023/2854 funkcijoms užtikrinti⁹:

---

⁸ Lietuvos Respublikos 2026-2028 m. biudžeto patvirtinimo įstatymas Nr.XV-651

⁹ Klausimas dėl lėšų skyrimo 2027 m. ir vėlesniems metams planuojamas teikti nustatyta tvarka rengiant 2027–2029 metų biudžeto patvirtinimo įstatymo projektą, įvertinus šalies esamą socialinę ir ekonominę situaciją, visuomenės ir valstybės poreikius bei galimybes, turimus ir numatomus gauti finansinius išteklius bei valstybės prisiimtus įsipareigojimus ir kitus svarbius veiksnius.

Papildomų valstybės biudžeto lėšų poreikis RRT	Tūkst., Eur	
	2027 m.	2028 m.
Iš viso	350	350
- iš kurių DU ir soc. draudimo išlaidos	265 (5 etatai)	265 (5 etatai)
- iš kurių kitos išlaidos (komandiruotės, kvalifikacijos kėlimas, prieiga prie duomenų bazių, konsultacijos ir kt.)	75	75
- iš kurių poreikis darbo priemonėms (mobilių telefonų ir kompiuterių įsigijimas)	10	10

Tikėtina, kad RRT teikiamų skundų dėl tariamų Reglamento (ES) 2023/2854 pažeidimų spektras bus įvairus – nuo priegios prie techninių duomenų ir naudojimo situacijų iki komercinių ginčų bei tarpvalstybinių bylų. Siekiant užtikrinti, kad skundai būtų nagrinėjami tinkamu mastu ir skundų teikėjai būtų informuojami per pagrįstą laikotarpį (Reglamento (ES) 2023/2854 37 straipsnio 5 dalies b) punktas), o institucijų bendradarbiavimas (pvz., tarp RRT ir VDAI) leistų bylas užbaigti veiksmingai ir laiku (Reglamento (ES) 2023/2854 38 straipsnio 3 dalis), būtina suteikti RRT aiškią diskreciją racionaliai organizuoti skundų srautą.

Šiuo tikslu siūlytina nacionaliniame Įstatymo projekto 4 straipsnio 2 dalies 5 punkte įtvirtinti, kad RRT gali nustatyti Reglamento (ES) 2023/2854 priežiūros veiklos prioritetus nagrinėjant skundus. Tokia nuostata leistų skaidriai ir iš anksto apibrėžtais kriterijais sutelkti dėmesį į bylas, turinčias didžiausią poveikį naudotojams ar rinkai (sisteminiai, masinio poveikio, tarpvalstybiniai atvejai, skubūs terminai), o skundams dėl mažareikšmių pažeidimų taikyti proporcingą vertinimą.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

Duomenų aktas, susietasis gaminys, susijusi paslauga, duomenų tvarkymo paslauga, gaminio duomenys, susijusios paslaugos duomenys, skaitmeninis turtas, išmanioji sutartis, sąveikumas kompetentinga institucija, duomenų koordinatorius.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra